

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/2559

KARAR NO : 2022/4298

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : NAZİLLİ 2. ASLİYE HUKUK (TİCARET) MAHKEMESİ

TARİHİ : 15/04/2021

NUMARASI : 2021/1-2021/159

DAVACI : OTOYOL YATIRIM VE İŞLETME A.Ş.

VEK. AV. DERYA AYTEK

DAVALI : NAZİLLİ TİCARET ODASI ADINA YÖNETİM KURULU

BAŞKANI VEK. AV. FATİH MEHMET ŞAHİN

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, şirket tarafından işletilen köprü ve otoyoldan, davalıya ait 09 NT 011 plakalı araç ile gerçekleştirilen ihlalli geçişler nedeniyle doğan ve yasal süresi içerisinde ödenmeyen geçiş ücreti ve yasadan kaynaklı para cezasının tahsili amacıyla Nazilli İcra Müdürlüğünün 2020/924 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlattığını, borçlunun şirkete borcu olmadığını öne sürmek suretiyle borcun tamamına itiraz ettiğini belirterek itirazın iptali ile takibin devamını ve icra inkar tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Davalı, zamaşımı ve hak düşürücü süreler geçmiş olup zamaşımı definde bulduklarını, ayrıca kabul anlamına gelmemekle beraber HGS/OGS hesabına daimi şekilde para yüklediğinden bu paranın davacı tarafça otomatik şekilde tahsil edilebilme imkanı varken haksız şekilde icra takibine başlamasının doğru olmadığını, takas definde bulunduğunu, 28.10.2019 tarihinde 171,75-TL geçiş ücretini ödemeyerek ihlalli geçiş yaptığını iddia ettiğini, ihlalli geçiş iddiasındaki tarihten sonra HGS hesabına, ihlalli geçiş ücretinin bu hesaptan çekileceğini düşünerek 15 günlük ödeme süresi içerisinde 08.11.2019 tarihinde 300,00-TL, 13.11.2019 tarihinde 530,00-TL para yatırdığını, ancak davacı şirketin hesapta ihlalli geçişi karşılayacak bakiye bulunmasına karşın bu parayı çekmediğini ve doğrudan icra takibine başladığını savunarak davanın reddini, alacağın % 20 sinden aşağı olmamak kaydıyla kötü niyet tazminatına hükmedilmesini dilemiştir.

Mahkemece, İhlalli Geçiş Bildirimi (İGB) belgesinde "aracın plakasına tanımlı hesapta geçiş ücretlerini karşılayacak tutarda para bulundurmamız durumunda geçiş tarihini izleyen 15 (on beş) gün içinde bu hesabınızdan otomatik tahsilat yapmaya çalışılacaktır"

ibareli açıklama bulunmasına rağmen otomatik tahsilat yapmaya çalışmadan ceza uygulanmak suretiyle hiç bir bildirim yapmadan icra takibi başlatıldığının görüldüğü, plakasına kayıtlı otomatik ödeme talimatı veren ve hesabında para olduğunu bilen ve geçiş ücretinin İGB belgesine göre de hesabından alınacağını düşünen davacının 15 gün boyunca hesabından para tahsil edilip edilmediğini kontrol etmesinin beklenemeyeceği, düzenlenen sözleşme şartlarının aleyhe yorumlanmasının iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayacağı, davalı kurumunda “hesabınızdan para alınmaya çalışılacaktır” ibaresi ile parayı almak için ne yaptığını, nasıl alamadığını izah etmeden, bu hususta bildirim yapmadan, para cezası uygulama aşamasının tercih edilmesi ve icra takibi yapılması kamu hizmeti ilke ve gereklilikleriyle bağdaşmayacağı, davacının iş bu takipteki geçiş ücretinin muaccel olmayacağı, diğer tüm ceza ve takip ferilerinin ise usulsüz olduğu, davacının yaptığı itirazda haklı olacağı, ayrıca davacı ve davalının talep ettiği icra inkar ve kötüniyet tazminatı taleplerinin yasal şartları oluşmadığı gerekçesiyle davanın ve yasal koşulları oluşmayan davacının icra inkar, davalının da kötü niyet tazminatları taleplerinin ayrı ayrı reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 25/02/2022 tarihli yazısında; 15.04.2021 tarihli ön inceleme duruşmasına davalı vekilinin katıldığı, davacı vekilinin ise 14.04.2021 tarihli mazeret dilekçesi sunarak katılmadığı, mahkemece davacı vekilinin mazeretinin kabulüne karar verildiği halde, ön inceleme duruşmasının yapılmayarak talikine karar verilip, ön inceleme için yeni bir duruşma günü tayin edilip, usulüne uygun olarak taraflara yeni duruşma gününün bildirilmesi gerekirken, aynı celsede yargılamaya devam edilerek mazereti kabul edilen davacı vekilinin yokluğunda karar verilmesi savunma hakkının kısıtlanması mahiyetinde olduğu ve yine, aynı celsede taraflara sözlü yargılama ve hüküm için 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 186 ncı maddesi gereğince yeni duruşma günü verilmeden (bu konuda meşruhatlı davetiye göndermeden, sözlü yargılamada bulunulması ve hüküm verilmesi için yeni duruşma günü belirlenmesini talep etmedikleri hususunda açıkça beyanları alınmadan), 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile öngörülen yargılama aşamalarına uyulmadan, davacı vekilinin hukuki dinlenilme ve savunma hakkını kısıtlayacak, adil yargılanma hakkını etkileyecek şekilde usul kurallarına uyulmaksızın, esas hakkında hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ve ayrıca her ne kadar davacı tarafından geçiş sırasında 15 gün içinde ödeme istenmiş olması yanında bu sürede araca kayıtlı HGS sisteminde bakiye olması halinde tahsile çalışılacağı belirtilmişse de bu cihette bir yükümlülüğünün bulunmadığı, öte yandan davalının da dosyaya ihlalli geçiş ücretini ödediğine dair sunulan delilin dava konusu ihlalli geçişlerin ücreti olarak ödenip ödenmediği araştırılmadan, davalının aracına tanımlı HGS sisteminin ödeme süresi boyunca bakiyesi dahi araştırılmaksızın, eksik inceleme ile davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, ihlalli geçiş nedeniyle ödenmeyen geçiş ücreti ve para cezasının tahsili için başlatılan takibe itirazın iptali istemine ilişkindir. Uyuşmazlık, davacı vekili tarafından sunulan mazeret dilekçesinin kabulüne rağmen ön inceleme duruşmasının yapıлып sözlü yargılama geçilip geçilemeyeceği ve yine eksik incelemeye dayalı hüküm tesis edilip edilmediği noktasında toplanmaktadır.

I-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "ön inceleme duruşması başlıklı" 140.maddesine göre;

(1) Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaşlıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder.

(2) Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder.

(3) Ön inceleme duruşmasının sonunda, tarafların sulh veya arabuluculuk faaliyetinden bir sonuç alıp almadıkları, sonuç alamadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanakla tespit edilir. Bu tutanağın altı, duruşmada hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür.

(4) Ön inceleme tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir.

(5) Ön inceleme duruşmasında, taraflara dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları için iki haftalık kesin süre verilir. Bu hususların verilen kesin süre içinde tam olarak yerine getirilmemesi hâlinde, o delile dayanmaktan vazgeçilmiş sayılmasına karar verilir." ve yine sözlü yargılamaya ilişkin 186. maddesinde "(Değişik:22/7/2020-7251/20 md.) Mahkeme, tahkikatın bittiğini tefhim ettikten sonra aynı duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçer. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine duruşma iki haftadan az olmamak üzere ertelenir. Hazır bulunsun veya bulunmasın sözlü yargılama için taraflara ayrıca davetiye gönderilmez.

(2) Sözlü yargılamada mahkeme, taraflara son sözlerini sorar ve hükmünü verir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/20 md.) Şu kadar ki, 150 nci madde hükmü saklıdır." düzenlemesi ile ön inceleme duruşmasının ne şekilde yapılması gerektiği ve yine tahkikatın bittiği tefhim edildikten sonra sözlü yargılamaya geçileceği belirtilmiştir.

Somut olayda; davacıya gönderilen ihtarda "HMK 139 madde uyarınca; "tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları", "duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği" ve "davetiye'nin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, (Cevap dilekçesini hiç veya süresinde sunmayan tarafın delillerini bildirmesi mümkün değildir ve ıslah hakkı bulunmamaktadır) verilen bu 2 haftalık kesin süre içerisinde deliller, yukarıdaki şartlar dahilinde mahkemeye kesin ve açık olarak sunulmaz ise delil gösterme hakkından vazgeçilmiş sayılacağı, hakkın ortadan kalkacağı" bildirildiği, sözlü yargılamaya geçileceğine ilişkin ihtarın yer almadığı ve ayrıca 15/04/2021 tarihinde yapılan ön inceleme duruşmasından önce davacı vekilinin mahkemeye 14.04.2021 tarihli mazeret dilekçesi sunduğu, mahkemece bu mazeret kabul edilerek davacı tarafın yokluğunda ön inceleme duruşması yapıp, tahkikat aşamasına geçildiği ve tahkikatın bittiği de tefhim edilip sözlü yargılamaya geçildiği dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Ön inceleme duruşmasında davacı vekilinin mazereti kabul edilip, duruşmanın bir başka güne bırakılmasına karar verilmesi davacı vekili tarafından talep edildiğine göre; ön

inceleme o gün tamamlanmamış, zorunlu sebeple yeni bir duruşma günü tayin edilmiş demektir (HMK md. 140/4). Bu durumda, yasanın ön inceleme duruşmasında yapılmasını öngördüğü işlemlerin, mahkemece yeniden belirlenen duruşma gününde tamamlanması gerekecektir.

Hal böyle olunca; mahkemece, yeniden ön inceleme duruşması için gün verilerek tarafların hazır olduğu oturumda tahkikat aşamasına geçilmesi ve ardından tahkikatın bittiğine ilişkin taraflara meşruhatlı davetiye gönderilip ya da sözlü yargılamada bulunulması ve hüküm verilmesi için yeni duruşma günü belirlenmesini talep etmedikleri hususunda açıkça beyanları alınıp sözlü yargılamaya geçilmesi gerekirken, davacı vekilinin mazeretinin kabul edildiği gün ön inceleme duruşması yapıp tahkikat aşamasına geçilmesi ve ardından tahkikatın bittiği tefhim edilerek sözlü yargılama aşamasına geçilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekmiştir.

2-Davalıya ait aracın davacının işlettiği yoldan geçiş tarihinde yürürlükte olan 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Hizmetleri Hakkında Kanun'un Geçiş Ücretini Ödememe ve Güvenliğin İhlali başlıklı 30/5. maddesinde "4046, 3465 ve 3996 sayılı kanunlar çerçevesinde işletme hakkı verilen veya devredilen otoyollar veya erişme kontrolünün uygulandığı karayollarından geçiş ücretlerini ödemediği geçiş yapan araç sahiplerinden, işletici şirket tarafından geçiş ücreti ödemediği giriş çıkış yaptığı mesafeye ait geçiş ücreti ile birlikte, bu ücretin dört katı tutarında ceza, genel hükümlere göre tahsil edilir." ve yine 30/7. maddesinde "Geçiş ücretlerini ödemediği geçiş yapanlardan, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde yükümlü olduğu geçiş ücretini usulüne uygun olarak ödeyenlere, bu maddenin birinci fıkrası ile beşinci fıkrasında belirtilen cezalar uygulanmaz.(Ek cümle: 16/5/2018-7144/18 md.)Otoyollar ile erişme kontrolünün uygulandığı karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemediği geçiş yaptığı tespit edilen yabancı plakalı araçlara uygulanan idari para cezaları için bu fıkrada belirlenen on beş günlük süre beklenmez.(Ek cümle:23/7/2020-7252/9 md.) Ancak, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezası tahsil edilmez." şeklinde yer alan hükümlere göre, geçiş ücreti ödemediği geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine geçiş ücretinin 4 katı idari para cezası verileceği ve yine ihlali geçiş tarihinden itibaren 15 gün süre içinde usulüne uygun olarak ödeme yapılması halinde para cezasının uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenlemeler somut olay özelinde değerlendirildiğinde; davalıya ait aracın geçiş ücreti ödemediği davacının işlettiği yoldan 28.10.2019 tarihinde ihlali geçiş yaptığı, ihlali geçiş bildiriminde "aracın plakasına tanımlı hesapta geçiş ücretlerini karşılayacak tutarda para buldurmanız durumunda geçiş tarihini izleyen 15 (on beş) gün içinde bu hesabınızdan otomatik tahsilat yapmaya çalışılacaktır" düzenlenmesinin yer aldığı, davalının söz konusu geçiş ücretinin HGS hesabından çekileceğine düşenerek PTT aracılığıyla 08.11.2018 300,00-TL ve 13.11.2019 tarihinde 530,00-TL HGS hesabına ödeme yaptığı, davacı tarafından ise, ihlali geçiş ücreti ve para cezasının tahsili için takip başlatıldığı anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler değerlendirilerek davacının HGS ücretinin ihlali geçiş bildirimine yer alan "aracın plakasına tanımlı hesapta geçiş ücretlerini karşılayacak tutarda para buldurmanız durumunda geçiş tarihini izleyen

15 (on beş) gün içinde bu hesabınızdan otomatik tahsilat yapmaya çalışılacaktır” beyanına göre ödemeyi HGS hesabına süresinde yaptığı değerlendirilerek ancak hesabında yer alan bakiyenin ihlalli geçiş ücretini karşılamaya yetip yetmediği araştırılıp sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın reddi yönünde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1. ve 2. bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 09.05.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2020/955

KARAR NO : 2020/3254

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI**

MAHKEMESİ : Gebze 1. Tüketici Mahkemesi
TARİHİ : 16/11/2006
NUMARASI : 2016/1771-2017/534
DAVACI : Gülten Çökelez vekili avukat Ali Sami İnce
DAVALILAR : 1-Şifa Tur Organizasyon Turizm İnşaat Tic.Ltd.Şti vekili avukat Ece Kermen, 2-Kuşadası Otel İşletmeleri Turizm İnşaat Ticaret Anonim Şirketi vekili avukat Evrenoz Kermen

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne kısmen reddine yönelik olarak verilen hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına bozulması istenilmekle, incelemenin evrak üzerinde yapılmasına karar verildikten sonra dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, davalı Şifa Tur Org. Turizm İnşaat Tic. Ltd. Şti ile 04/09/2013 tarihinde 18.260,00-TL bedelli Yalova Termal Palace Hisseli Gayrimenkul Satış Sözleşmesi imzaladığını, sözleşmeye istinaden düzenlenen senetlerin tarafına ödeme yaptıktan sonra iade edildiğini, söz konusu yerin inşa edilmediğini, kendisine teslim edilmediğini, daha sonra bu sözleşmeden caymak istediğini ve bu konuda ihtarname çektiğini, sağlayıcının Kuşadası Otel İşletmeleri Turizm İnşaat Ticaret A.Ş olduğunu, belirterek sözleşmenin iptalini, sözleşme gereğince ödediği 18.260,00-TL bedelin davalılardan tahsilini talep etmiştir.

Davalı Kuşadası Otel İşletmeleri Turizm İnşaat Ticaret A.Ş; davacı ile arasında imzalanan bir sözleşme bulunmadığını, öncelikle davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Şifa Tur Org. Turizm İnşaat Tic. Ltd. Şti; davacının sözleşmeyi kendi rızası ile imzaladığını, cayma hakkının bulunmadığını, fesih beyanının geçersiz olduğunu savunarak, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davalı Kuşadası Otel İşletmeleri Turizm A.Ş. Açısından pasif husumet yokluğundan davanın reddine, davanın davalı Şifa Tur Org. Şirketi açısından kabulüne, taraflar arasında imzalanan 04/09/2013 tarihli YVK415 sözleşme nolu "Yalova Termal Palace Hisseli Gayrimenkul Sözleşmesinin" iptaline, bu sözleşmeye istinaden senetler karşılığı davacı tarafından ödenen toplam 18.260,00-TL nin dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalı Şifa Tur Org. Şirketi'nden alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş; temyiz edilmediğinden kesinleşen hüküm, Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcılığı tarafından kanun yararına bozulması istemi ile temyiz edilmiştir.

Dava dosyasında yer alan sözleşme maddeleri değerlendirildiğinde; sözleşmenin 2. maddesinde “İş bu sözleşmenin konusu KUŞADASI OTEL İŞLETMELERİ TURİZM İNŞAAT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ'ne ait Yalova ili, Termal ilçesi Killi Orman mevkii G22D14C2D pafta 3015 ada 4 ve 5 nolu parsellerinin 7/10920 hissesinin satışı, satış bedeli,teslimi, site aidatı, resim, harç ve vergilerinin ödeme koşulları ile ilgili alıcı ve satıcı arasındaki karşılıklı taahhütleri kapsar.” şeklinde yer alan düzenlemesiyle satışı gerçekleşen devre mülkün malikinin davalı Kuşadası Otel İşl. Tur. İnş. Tic. A.Ş. olduğu anlaşılmaktadır. Bilindiği üzere; öncelikli olarak taraflar arasında imzalanmış sözleşme hükümlerine göre husumet düşüp düşmediği belirlenmektedir. Davalılardan Kuşadası Otel İşl. Tur. İnş. Tic. A.Ş. sözleşmeye göre malik olduğu ve dava konusu devre mülkün bulunduğu taşınmazın sahibi olduğu anlaşılmasına göre, davalılar arasında organik bağ bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

Hal böyle olunca, sözleşmede malik-sağlayıcı olarak adı geçen davalı Kuşadası Otel İşl. Tur. İnş. Tic. A.Ş.'nin diğer davalı ile arasında organik bağ bulunduğu kabul edilerek her iki davalının da ödenen bedelden müşterek ve müteselsilen sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekir. Bu açıklamalar ışığında mahkemece, “davanın kabulü ile taraflar arasında imzalanan 04/09/2013 tarihli YVK415 sözleşme nolu Yalova Termal Palace Hisseli Gayrimenkul Sözleşmesinin iptaline, bu sözleşmeye istinaden senetler karşılığı davacı tarafından ödenen toplam 18.260,00-TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalılardan müşterek ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine” karar verilmesi gerekirken, davalı Kuşadası Otel İşletmeleri Turizm A.Ş. açısından pasif husumet yokluğundan davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma talebinin, açıklanan bu nedenle kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda belirtilen nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile, Gebze 1. Tüketici Mahkemesi'nin 12.04.2017 tarih 2016/1771 E., 2017/534 K. sayılı kararının sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, 12/03/2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.